

M A G Y A R K U R I R.

*Indült Bécsből, Kedden, Januárius' 9-dikén, 1827.**Portugallia.*

Gróf Villa-Real (Don Luis de Sausa) a' Madridban volt Portugallus Nagykövet, önnét lett eltávozása előtt November' 10-dikén, Végső jelentést adott által a' még akkor, ugyan Madridban volt Francia Nagykövetnek Marqui de Moustier úrnak, arra kérvén ezt, hogy közölje a' Spanyol külső dolgokra ügyelő Ministerrel Salmon urral. Ezen Jelentést szükséges megolvasni annak, a' ki voltaképpen akarja tudni, mellyek légyenek azok a' fennforgó kérdések, a' mellyek eránt való meg nem egyezhetés miatt Spanyol és Portugallia országok között oda értek a' dolgok, hol most állanak. Az említett Jelentés, kivonásban, ennyiből áll: —,

„Marqui Úr! Ó Királyi Herczegasszonyasága a' Régens Princzasaszony az én első tudósításomból, melyet Sept. 6-dikán történt ideérkezésem óta küldöttem hozzá, tsudálkozással szemlélté, hogy a' Spanyol országlószék IV-dik Don Pedro ő Leghűségesebb Felségének Portugalliába felállított Országlási alkotmányát nem esmérí meg, 's hogy meghatározta, hogy azt meg se esmerje addig, míg az eránt a' maga Szövetségeseit meg nem kérdezi. Olly reménsséggel, hogy a' Szövetséges Hatalmasságok haladék nélkül tudtára fogják adadni a' Spanyol Országlószéknek, hogy ők a' Portugalliába behozatott Országlási alkotmányának törvényességét meg fogják esmérni, 's annak ohajtásától lelkesítettvén, hogy minden a'-féle vetekedéseket,

mellyek Portugalliának és Spanyol országnak egymás eránt való állapotjokat megzavarhatnák, el lehessen kerülni, rá vette magát ő K. Herczegasszonyasága, hogy ezen első pillantathban ne kösse magát ezen első kérdéshez, 's hogy a' Spanyol Országlószéktől ne kívánjon egyebet annál, hogy a' Spanyol országba által pártolt Portugallus Rebessisektől, a' mazokkal oda által vitt lovakat, fegyvert, ruházatot 's egyebet elvétetvén, haladék nélkül adassa ki, 's magokat ezen Rebessiseket szállíttassa a' határtól távol lévő vidékekre. Ezen dolgoknak megtevése elkerülhetetlen vala azért, hogy láttassák a' Rebessisek, hogy az ő ügyeknek Spanyol ország nem fogja pártját.

„De fájdalom, néhány Spanyol Tisztikarok könnyebbé tették a' Rebessisek vezérjeiknek azt, hogy azon Portugallusokat, kiket a' magok Rebelliójokba belé vontak vala, tévelygésben tarthassák, 's abba még többeket is belé vonhassanak. Az Extremadurái Fő Kapitánynak Kerülőírása, melyet ő a' Portugalliai dolgokra nézve a' Kadixi és Valenciái Ujságlevelekben kihirdettetett; a' Baleares szigeten kijövő Ujságlevelekben Sept. 19-dikén kiadatott írás, a' melly Badajozból vette származását, 's melyben a' Portugallus Országlás revolúziósnak nevezetetik; 's az a' történetekben való esmeretlenség, melyben a' Spanyol Tisztikarok a' magok Országlószékjüket, a' Portugallus Rebessisektől Serenában Sept. 22-dikén letett esküvére nézve, és az azon Egyházi Inepi cerimoniára nézve is, melyet a' Lu-

göba gyülekezett Rebellisek Oktober' 1-ső napján ültek-meg, tartani iparkodtak, mert mind ezekről Salmon Minister úr tsak általam, és tsak Oktober 20-dikán tudósított legelőbbször — mindezek nyilván-ságos bizonságai az én erőssitésemnek. E-képpen folytatták a' Rebellisek a' magok tsar-ládságaikat 's hamis mesterkedéseiket, hogy Portugalliában a' nyughatatlankodás tűzét ismét felgerjeszthessék, mint nekem mind ezekről Excellentziádat tudósítani már még azelőtt szerentsém vala, minkelőtte Algar-biában a' Regemrnteknek és Márqui Char-vesnek támódásaik kiütöttek volna.

„De több az, hogy ezen elő-történe-tek után a' Spanyol Tisztikarok A y a m o n t ó b o l magok elmentek Villa-R e c á l b a , hogy az itt felállított Portugallus Rebel-lis Tisztikaroknak az ő rövid ideig tart-ható fennállásához szerentsét kívánja-nak. A' Portugallus Országlószék és Tisz-tikarok azonközben mind ezek mellett is tellyesen eltartoztatták magokat attól, hogy a' Spanyol békételenekhez kik Portugall-ba által jöttek vala, legkissebb segedelem-mel viseltettek volna, se közbevetéssel se a' nélkül. Spanyol pártosok is kerestek va-la menedék helyet Portugalliában: de ő Királyi Herczegaszszonysága ezektől nem tsak fegyvereiket elvételvén magokat az ország' belső részeire szállította, hanem a' Spanyol Király által ezek ellen kiada-tott Végzést is kihirdettette a' Lisbonai Ud-vari ujságban, ambár a' Spanyol Ország-lószék nekem meg nem engedte a' Portu-gallus pártosokra nézve kiadatott Amnes-tiáló Végzéseket se a' Madridi se egyéb Spanyol tartományi ujságokban kihirdet-tetni. Továbbá nekem az eránt is parantsolatót küldött ő K. Herczegaszszonysága, hogy adnám tudára Spanyol Minister Salmon úrnak, hogy ő K. H. Aszszony-sága a' Spanyol pártosoktól elvétellett fegy-vert kész még azelőtt is vissza adatni,

minkelőtte a'-felől bizonyossá tételődne, hogy a' Spanyol országlószék is kész le-szen a' Portugallus pártosoknak fegyvere-ikkel, lovaikkal 's a' többi, hasonlót tse-lekedni. Azt kell hinnem, hogy a' Spanyol Tisztikarok ezen pillantaiban abba' fogla-latoskodnak, hogy a' magok Országlószé-től vett rendelésekkel megegyezőleg a' mi fegyvereinket és lovainkat nekünk kiadják, 's a' pártos katonaságot Spanyol ország' belső részeire szállítják. Hanem a' dolgok-nak mostani állapotjában, ez az igasságos Akta nem elégséges arra, hogy a' fél-szi-geten a' tsendességnek fennállásáért kezes-ségül szolgáljon. A' Régens K. Princzasz-szony a' IV-dik Pedró ő Leghűségesebb Felségétől adatott Constitúzióra már meg-esküdött, 's már most az ő Catholikus Fél-sége' Országlószékének se lehet legkissebb oka arra, hogy a' Portugalliába béhoza-tnt Országlást meg ne esmerje.

„Mi némü kezességet adhat ő Spanyol K. Felsége nekünk arra, hogy a' Spanyol Tisztikarok, valamедdig ő Felsége a' mi Országlásunkat meg nem esmeri, megszü-nés nélkül igasságos okokat nem szolgál-tatnak a' panaszra? Hogyan kívánhatná a' Portugallus Országlószék a' Spanyol Tisz-tikaroktól a' Kötéseknek tellyesítését, vala-meddig a' Spanyol Király a' Portugalliai Országlást meg nem esmeri? Valameddig ez, nyilván való módon meg nem törté-nénd: addig soha meg nem fog szünni a' két országok között fennforgó bizontalan-kodás: Tellyesítettetni fognak-e illy környül-állások között az Európai Hatalmasságok-nak összebékélltetésre célzó intézeteik? Nem fog-e Spanyol ország folyvást okot szolgáltatni nekünk a' nyughatatlankodás-ra? Nem ad-e ez Portugalliának okot ar-ra, hogy ő is éppen így tselekedjék, hogy ön bátorságának és boldogságának kezes-séget szereshessen? Negegyezhet-e az a' Fél-szigetnek sőt Európának jóvával, hogy

Portugallia meg ne szünjön bizontalankodni azeránt, hogy mitsoda szerentsétlenség érhetné őtet kívülről?

„Hogy Portugallia mind ez ideig megtartóztatta magát attól, hogy olly eszközkhöz nyuljon, mellyeket különben néki az ő maga-megtartatása elejibe írta, ez egyedül tsak abból a' bizakodásból történt, mellyet ő a' maga Szövetségeséibe helyeztet. Midőn e-képpen a' maga mérséklettségét megbizonyította, egyszersmind just nyert arra, hogy a' nélkül a' felelem nélkül járulhasson ezen Szövetségeseihez, hogy foganatos nem fogna lenni kíván-sága.

„Ezen okokra nézve azzal hízelkedik magának a' Régens Princzaszszony, hogy a' Spanyol Udvar nem fogja tovább halasztani azon Constituziónak törvényességét megemérni, a' melly Portugalliába a' Légűségesebb Felsőg' perantsolatjára bévitetett; melyre nézve megparantsolta nékem ő K. H. Aszszonysága, hogy ezen tárgyra nézve járuljak a' Spanyol ország-lószékhez. Hanem Minister Salmon úr, kihez én e'-végre járultam, nékem azt erősíté, hogy azon okok, mellyek az ő Országlószékét mind ez ideig el tartóztatták attól, hogy magát ezen tárgy eránt kinyilatkoztassa, ugyan ettől még most is el-tartóztatják. Egyszersmind a'-felől is bizonyossá tett engem' Salmon úr, hogy a' Petersburgi és Berlieni Udvarok ugyan már tudtára adatták a' Spanyol Udvarnak, hogy ők a' Portugalliába bévitetett Országlást törvényesnek esmérlik: hanem, hogy ugyan ezt még eddig sem az Austriai Császári sem a' Frantzia Királyi Udvarok nem tselekedték: pedig tudva van Excellentziád előtt, hogy a' Portugalliai Régens Princzaszszonytól az Exc.ád Udvarához küldetett Biztosnak már volt az a' szerentséje, hogy a' Frantzia Királynak béműtattassék 's a' többi, mind ezek a' környűállások engem' arra indítanak, hogy minden tartózkodás

nélkül tudósítsam Ex.ádat a' Salmon úr által nékem tétetett ellenvetésekről, arra kérvén Ex.ádat, hogy ön' maga adja tudtára Salmon úrnak, hogy ő Frantzia Királyi Felsőge a' Portugalliában elé fordult változásokra nézve, a' Londoni, Petersburgi, és Berlieni Udvarokkal tökéletes egyetértésben legyen. Aláírta: Gróf Villa-Real.“

Marqui de-Moustier úr a' Madridi Fr. Nagykövet, így válaszolt Villa-Real úrnak ezen feladásaira: „Mint hogy én olly vélekedésben vagyok, hogy az Úr által tegnap estve nékem általadatott írásban találató felettébb öszszeszótt-font kérdéseknek megfejtése, engem' éppen nem illethet, erre nézve arra kérem az urat, ne vegye rosz néven, hogy én egyebet nem tehetek, tsak azt jelenthetem, hogy vettem az Úr' írását, 's azt Országlószékemmel közleni el nem mulatom. Költ Madridban Nov. 11-dikén 1826-ban.

Francia Ország.

A' Quotidienne még Dec. 27-dikén is hitte és írta is, hogy az Insurgens Portugallusok Oportót és Coimbrát elfoglalták, ámbár a' Csillag eléggé iparkodott megmutatni, hogy nem igaz a' mit a' Quotidienne erőssít, a' ki már azt is beszélté, hogy Viseu városa már Dec. 6 dikán kinyilatkoztatta magát a' Régenség ellen, 's hogy Lamegóban is hasonlóképpen kiűtött a' revolúzió ugyan Déc. 1-ső napjaiban.

A' Csillag ezeket a' hiteles dolgokat közli Dec. 30-dikán a' Bordeauxi újságvelelekből, mellyek Memorial Bordeaux és Indicateur de Bordeaux nevet alatt járnak: — „Mi éppen most vevők ezen újságokat, 's ezeknek valóságokért kezeskedhetünk is: „Insurgens Brigadéros Magessit, a' ki Alentejóban 2000 embereket vezérlett, Portalegre városánál 4000 Constituziósook meglepven,

„öket megverték 's egész a Spanyol határokig „kergették. A' Márqui Chaves' Insurgens „armádája még most is Chaves városánál tanyázik (nem ment hát még bé Opor-tóba). Az a' Constituzió sereg, mely „a' Magessi Insurgenseit szélyvel kergette, Chaves felé nyomúl a' Marqui Chaves' armádája ellen. — „Décember' 18-dikáig még egy Anglus tsapat se szállott „volt ki Lisbonához.“

A' Csillag illy megjegyzéseket teszi ezen tudósításokhoz: „Mi ezen tudósításoknak valóságaért se kezeskedünk. A' mi Quotidienünk azt erőssíti, hogy Ministeriumunk olly tudósításokat vett, mellyeket nem fog kihirdettetni. Hanem talám a' Quotidienne is tud valamit ezen tárgyakból, 's valyon miért nem teszi ezeket ő maga közönségesse, holott ő olly tudósításokat is ki szokott hirdetni, mellyek soha senkihez meg nem érkeztek; igazság akár hamisság, nem gondol ő azzal legkissebbet is. Mi, kik nem vagyunk olly szerentsések, hogy soha nem történt tárgyakról is tudósittassunk, Lisbonából most semmi tudósításokat nem vettünk, mint hogy onnét Dec. 15-dikától oltá se Párisba, se Londonba, mint az innét éppen most kapott levelekhől látjuk, semmi tudósítások nem érkeztek.“

Az utolsó Anglus Posta-hajó, tsupa pénzél terheltetve érkezött-meg Londonból Lisbonába; még tsak útas se találtatott rajta egy is. A' pénz az Anglus hadi-kaszába való.

Azon beszéde a' Frantzia Külső Ministernek Báró Damasnak, mellyet ő a' Portugalliai dolgokra nézve, a' Pair-kamrában Déc. 19-dikén felolvasott, 's a' melly fordításban a' közelebb kijött M. Kurírban is eléfordult, Angliában szembetűnő figye-

lemmel fogadtatott 's helybehagyóikra is talált. Hanem a' Globe úgy ítél ezen beszédről, hogy az illendőségnek megsértése nélkül nagyon eles Krikitika találtattasék a' végén az Anglus Külső Ministernek Canning úrnak beszédéről (melly a' M. Kurírban is hasonlóképpen kijött a' mult esztendőnek végén).

Felettebb eles Krisiseket vont pedig világ' elejibe ugyan Canning úrnak ezen beszéde a' Frantzia országi ahozértóktól, kik közzül most tsak kettőt nevezünk, úgy mint: Hyde de Neuville, és Chateaubriand urakat, kik közzül az, a' Követek' ez a' Pairek' kamavájának tagja. Az első az által mutatta-ki az Anglus Minister beszéde cránt való békételenkedését, hogy azon Biztosságnak, mely a' Király' kinyitó beszédére a' szokott Megköszönő Váloszt készítette, írásban illy protestálásformát adott-bé: — „

„En azt kívánom, hogy az a' Biztosság, melly ezen Váloszkészítésben részesül, a' mellett, hogy a' Parlamentumi illendőséget megtarítja, mindennek felett arra vigyázzon, hogy ezen Megköszönő válosz úgy essék-ki, hogy az által a' mi Nemzeti Méltóságunk, mellyet a' Canning úr fennhéjázó 's neveltséges fenyegetődzésekkel tellyes beszéde, 's a' mi külső dolgokra ügyelő Ministerünknek kényszerítve szájába adatott megfoghatatlan nyilatkoztatása, megmotskositottak, helyre állítottják. Tudja-meg azt Anglia, hogy ha a' Frantziák valamely terhet hordozni kénytelenítetnek, nekünk semmi esetben nem kívántatik idegen segedelen arra, hogy azt elhordozhassuk. Canning úr is tudja-meg, hogy a' Frantziák kívánják a' békességet, de nem félnek a' hadakozástól, és hogy köztök semmi békételenkedők nem találtatnak, mihelyest arról van szó, hogy a' nemzeti betsületnek megsértetésiért boszszút kell állani. A' betsület-érzés olly Zászló Frantzia országban,

melly ott minden időben minden vélekedéseket egyesíteni szokott. Meg lévén a' felől győződve, hogy a' Bourbonok ditsőségének, a' Legitimusságnak, a' Constitúciónak, 's a' nemzeti szabadságnak minden barátja, röviden szoltván minden felső érzésekkel, szívbéli egyenességgel és Frantzia vérrel bíró ember, véllem egy formán gondolkozni kéntelenítettik, bizodalommal leteszem ezen Biztosságnak asztalára azon jóvallatot, mellyet nékem a' szomorkodás és hazafiui érzés diktáltak."

Ezen protestálás forma jóvallatját a' kamara' tagjai között is kiosztatta Hyde de Neuville úr.

De ennél is hathatósabban kifejezi az Anglus Minister Canning úr' beszéde ellen való bosszankodást Chateaubriand Pair úr, azon előadásban, mellyet ő a' Pair-kamarában egyenesen ez ellen tartott: —

„Az a' halgatás, úgy mond, mellyel a' mi Külső Ministerünk, azon előadásban, mellyet ő e' h. 19-dikén hozzánk intézvén, az Anglus Parlamentumban tartatott beszédek, tellyesen elmellőzte, az én bámulásmot nagyon fejterjesztette. En az ő nagy vigyázóságát nem gyalázhatom, ámbár arra való indító okait által nem láthatom. Hanem én, mint a' kinek fején semmi egyéb feleléssel-tartozás nem fekszik, hanem csak a' mivel a' Haza' betsülete eránt minden Frantzia tartozik, szabadon kimondhatok mindent, a' mit Ministerünk nem illetni jónak talált.

„Talám emlékeznek még Uraságtok arra, hogy én, mint Minister, az Anglus Parlamentumban a' Frantzia nemzet ellen intéztetett illetlenségeket, miként tromfoltam vissza. De még jobban megfelelők mindezekre azután a' mi Dauphinünknek (Angouleme Princznek) Spanyol országi nagy lelkű győzedelmei. Ma egészen más képpen állanak a' dolgok. Nékem 1823-ban csak az Angliai Oppozitzióval kellett

tusakodnom: 1826-ban az ő Nagy Britanniai első Ministere az, ki az ellenkezési úton az Oppozitziónak minden tagjait felyülhaladja. A' Problemának megfélése rámnézve nagyon terhes. Ezen Anglus Minister az én tisztelt barátom vala; bámulom talentumait; tisztelem személyét: de reménlem más felől, hogy meg fog bótítani, ha Hazámért azt tselekszem, a' mit ő, még pedig igen nagy buzgósággal, a' maga Hazájáért tselekedni iparkodott.

„Mindeneknek előtte a' Portugallus kérdésre nézve kell magamat érthető képpen kifejezni: — En soha meg nem adom a' katonának azt a' just, hogy Constitúziókat állitsen-fel, vagy töröljön el, hogy Királyokat proklamáljon, vagy tegyen-le. En talám a' Portugalliai Constitúziót is jobban betsülöm, mint magok az Anglus Ministerek, a' kik arról tsak-nem tsufolódva beszéllnek, 's a' kik Lisbonából azért hívatják-el Sir Stuart Károlyt, hogy ezen Constitúziós Aktát Brasiliából Portugalliába elhozta. En egy népnek függetlenségében más népek' függetlenségének, szabadságában mások szabadságának szemlélem gyámolát. Egy jól-tévo Constitúzióznak fellordulását, akár hol történjek is az e' világon, olly tsapásnek tartom, melly az egész emberi nemzetet érdeklí.

„Ennyiben határozom most politikai gondolkodásomat. Már tartózkodás nélkül által megyek azon Ok-levélnek (a' Canning úr' beszédének) megvizsgálására, melly az Océánuson jött hozzánk által.

„Az Anglus Minister az Anglia és Portugallia között fennálló Kötéseknek felszámolásán kezdette beszédét. Még többeket is felhordhatott volna; megemlíthette volna a' Lankasteri Háznak a' Portugalliai régi Királyi Házzal való atyafiságát: hanem ezen esetben mi is eléállhattunk volna azzal a' megjegyzéssel, hogy a' Braganzai Ház Frantzia Királyi törzso'kből hozza-le a' maga származását. Hanem ha Anglia olly sokat

tulajdonit a' maga Portugalliával való régi idők béli öszszetsatolódásának; miért veszi a' mi Spanyol országgal való öszszetsatolódásunkat illy rossz neven? Nem tsatolnak-e minket is Kötések öszsze ezen Hatalmassággal? A' nélkül hogy Brune-hild Királynéra, Nagy Károlyra, 's a' Szent Lajos' annyára vissza menjünk, nem feloszthatjuk-e János Királynak Kastiliali Péter Királlyal való 1351-béli Kötését a' Bourboni Princzaszszonnyal Blaukával való öszszeházosodásra nézve; az V-dik Károly Király' II-dik Henrik Kastiliali Királlyal való 1368-dik esztendő béli Kötését; Ugyan ezen Kötésnek 1380-ban történt megújittatását; a' VI-dik Károly' Kastiliali János Királlyal Anglia ellen 1387-ben készült, 's 1408-ban megújított Alkuját; a' XI-dik Lajos és Kastiliali 's Leoni Henrik között 1469-ben készült Kötést; Ugyan XI-dik Lajosnak 1478-ban Ferdinánddal és Isabellával készült, XII-dik Lajos' által 1498-ban ismét megújittatott Kötését; valamint szintén azon Alkút is, melly által Foix Hermannát a' XII-dik Lajos' Unoka-hugát 1505-ben Ferdinánd Király' számára elnátkásították?

„A' XIII-dik Lajos és a' Kataloniali Fejedelemség között 1641-ben Okt. 30-kán készült Alkú és az 1641-béli Alkúnak Czikkelyei, just adtak Frántzia Országnak Katalonia' tartományához. Ezt követték a' Pýronéumi, 1659-ben Mártz. 7-dikén kötötött igen nevezetes Alkú; a' XIV-dik Lajos' ugyan azon esztendőben Novemb. 7-dikén készült Házossági Kötése, és mind azok a' Kötések, mellyek az 1701-től 1713-mig tartott Örökségi-következési-hadakozás után kövöztek 's azt bévégezték; végezetre az a' Familiali Egyezés, a' melly 1761-ben készült 's a' melynek 18-dik Czikkelye kinyilatkoztatja: hogy ennekutánna a' két Részeknek minden Státusaiik úgy tartassanak, mint ha ugyan azon egy Hatalmat tennék. Igaz ugyan hogy ezen Familiali Egyezés későbbi Egyezések által bizonyos

tekintetben eltöröltetett: hanem ellenben a' se egészen világos, hogy az Anglus Minister által Portugalliára nézve felhordott Kötések, mind megerősítették-e a' régiebket?

„De mit bizonyít ez a' Diplomatiikai tudakosság valamint egy részről úgy a' másíkról is? Semmit. Éppen olly kevés just ad Angliának arra, hogy Portugallia' belső állapotjába avatkozzék, mint nekünk arra, hogy Spanyol országban hasonlót tselekedjünk. Mind kettőnk' jusainak alapjait mind kettőnknek valóságos hasznunk teszi. Sok beszéd van a' Casus Foederisnek úgy mondatott elkövetkezéséről. Hanem egy Oppozitziós tagja az Anglus Parlamentumnak igen helyesen tette azt a' megjegyzést, hogy két Portugallus Regomenteknek rebellálása mit tartozzék a' Kötésekhez? Hibázókat akarunk találni; azt erőssítjük, hogy a' Spanyolok rejtették magokat a' Portugalliai revolúciónak háta mögő; vagy ha nem a' Spanyolok, bizonyosan a' Frantziák. És miért nem az Austraialak? Hát nem Bétsben van Don Miguel? De ott nem kedvesek a' Constitútiók. Miért nem intézi oda az Anglus Kabinét a' maga haragját? Miért Urain? Azért, mert jó indító okai vagynak réá; azon okok tudniillik, a' mellyek az Anglus Liberálitásnak Mexikóban Szabadságsípkáját, Athénében pedig Turbántettek a' fejire.

„Hanem ha már most, midőn, a' mi nem is gyanítható, midőn Anglia a' Casus Foederishez folyamodik, Lisbona a' Marqui Chaves' kezére találna kerülni, és az Anglusok ott, Szövetséges helyett ellenségre fognának találni, ha nékiék Portugalliába erőszak által kellene bémenni, ezen esetekben nem nyilvánosságosan Hódoltatássá kellene-e az Szövetségeknek és az Oltalmazásoknak által változni, még pedig olly Hódoltatássá, a' melly tsupán tsak a' Porty-

gallusok' költségebe fogna kerülni? Mi fog ekkor lenni a' Casus Foederisből? Ezen Politikai Kérdés más ábrázatban fog ekkor megjelenni.

„Már most, Uraim, azon helyekre szállok-le az Anglus Minister beszédeben, a' mellyek különösen minket Frantziákat illetnek. — (A' többi a' jövő ujságban következik)

B é c s.

Nassaui Herczegasszony született Kirchbergi Burg-Grófné, a' Henrika Császári Fő Herczegasszony' Anyja, e' hónap' 6-dikán estvéli 7 órakor sok szenvedések után meghalt.

Fő Tisztelendő Frint Jakab Urat, Pagranyi Boldogságos Szűz' Apáturát, Nagy Váradi Cathed. Egyházi Kánonokot, Philosophia' Doktorát, Bétsi Cs. K. Udvari Parochust, és ugyan itt a' Presbyteriumi Felső Intézet Igazgatóját, Nemes Krassó Vármegye Assessorát, Sz. Pölteni Püspökké méltóztatott Császár és Király Ő Felsége kegyelmesen kinevezni.

Magyar Ország.

Posony Jun. 5-dikén. — Országunk együtt lévő Atyjai ezen esztendőnek első napjaiban is lankadtság nélkül való buzgósággal folytatták a' Haza' jóvára törekedő foglalatosságait. Az adófizetés' mennyiségéről szolló Izenet, Kerületi ülésben meg-készülvén, 's a' Dec. 30-dikán tartatott Országos ülésben felvétetvén, 's minden tekintetben helybehagyattatván, 's abba a' Magnások' Táblája is megegyezvén, azt a' Pal. P. Notárius úr Felírás-formába vette, melly után az, Diktátúrára bocsátott 's Kerületi tanátskozásra adatott. Az ígért summa 4,395,244 forint, és 38's $\frac{1}{2}$ krajtzár Conventziós pénzben.

Az után mind két Tábláknál az új esztendei örvendező szokott tisztelkedések következtek.

Jan. 3-dikán az ajánlott adónak mennyiségére nézve készült Felírás, 10 óra-

kor országos ülésben helybe hagyattatván, a' Magnások' táblájához által küldetett, 's itt is, kevés változtatás után megerősített, 's Magyar nyelvre is által tétetve a' Rende' táblájánál felolvastatott 's helybe hagyatott.

Magyar Országi Ujságaink ezen új esztendei pályafutásokat nevezetes emberek halálának szomorú jelentésével kezdték-el. Egyik ezen elhunyt nagy embereink között Nyitrai Püspök és Cs. K. Valóságos Titkos Tanácsos Kluch József Úr Ő Excellentziája, kinck halála Dec. 31 dikén történt. Ezen valóságos Fő Papi Személly az által is kimutatta lelki nagyságát, hogy Dec. 30 dikán mint az Ő halálát megelőzőtt napon, minden Magyar Érsekekhez és Püspökökhöz következő butszó levelet ítézt: — „

Excellentissime, Illustrissime, ac Reverendissime Domine Archi-Praesul, Domine mihi peculiariter colendissime!

Convenit, ut, quos non tantum una fides, sed Pastoralis quoque officii mutuus ad invicem nexus arctiore charitatis, et communionis foedere in hac vita conjunxit, iidem de hoc saeculo ad aeternitatem, et de mortali hac vita ad immortalem in eodem sancta pacis, ac unionis vinculo transeant.

Ego jam delibor, et tempus resolutionis meae instare video. Fortius enim, ac unquam prius, Judicem supremum per aegritudinis molestias pulsantem, vicinamque mortem mihi indicantem sentio. Si quid proinde est, quod in vita, actibusque meis Excellentiae Vestrae displicere, Eandemque contristare potuisset, huius veniam suppliciter peto, ac, ut me eodem charitatis affectu, quem in vita experiri summo mihi solatio fuerat, etiam, dum, mortuus fuero, complecti, ac in sancta piorum suffragiorum communione conservare dignetur, majorem in modum

non tantum opto, sed etiam exoro. Qui peculiari, quem erga Excellentiam Vestram semper fovebam, cultu, etiam moriens persevero. Moesonok die 30. Dec. 1826.

Excellentiae Vestrae, humillimus servus.

Josephus Kluch

Eppus Nitriensis.

(Ezen levele a' boldogült Fő Lelki-Pásztornak, a' Posonyi Deák ujság szerént, abból van nyomtatva, mellyet a' Kolotsai Érsekhez küldött).

A' másik halálos esetről így ír a' Pesti Ujság: — „

Nagy Váradról Decemb. 22-dikén. Ezen Királyi Akademia érzékeny bánatba merült, mert egy fényes tsillaga Karátson hava 17-dikén eltűnt, t. i. T. Tudós Vitkóczy Mátyás Úr, a' Magyar Nyelv Tanítója mejjbéli vizibetegségben életének 63-dik eszt. meghalt. Ezen érdemes férjfiú Ifjúságától fogva megfeszített szorgalommal törekedett a' tudományok megszerzésére, később korát is egyedül azoknak áldozá, úgyhogy a' Váradi környék' egyik valóságos Böltsének tartatnék, 's e' mellett Frantzia, Anglus, és Olasz nyelveken beszélenc, a' Hazánkbeli keletben lévő Magyar, Tót, és Német nyelveken kívül. A' boldogült Tudós fényes könyvtárral bírt, mellyet Bihar Vármegyében ritka válogatott könyveire nézve méltán elsőnek nevezhetni. A' Nemzeti léleknek elevenítésében, és a' Magyar nyelv' terjesztésében melly ditsősségesen fáradozott mindég, nyilvánvaló bizonyosságai azok, kik oktatásaiban részt venni szerentsések voltak. — Hidegült tetemei 19 dikben Fő Tiszt. Kováts Miklós Custos Kanonok Úr által a' számos Oskolai Ifjúság, sok Tudósok, és más minden rendűek' jelenlétében temették el.

Erdély.

Innét is két, nevezetes talentumokkal ékeskedett 's ugyan ezért fő hivatalokban szolgált jó Hazafi Méltóságoknak mostanság történt kimúlásokról tudósítottunk. Egyik ezek közzül Nemes Közép Szolnok Vármegyének Fő Ispányi Administratora, Cs. K. Kamarás, és a' Zilahonlévő Reformátum Gymnasium Inspector Fő Kurátora Méltóságos L. Báró Iladi Wesselényi József Úr, ki is e' mulandó életről az örökkétartóra, Dec. 26-dik napján által költözvén, holt teste a' múlt esztendőnek utolsó estvéjén, a' Zilahi R. Gymnasium béli tanuló Ifjalknak harmóniával való tsendes enklése és sáklják' világa mellett a' Hadadi Familiai Kriptához kísértetvén abba bététetett, méltóságos fő rangjához illő utolsó megtiszteltetésekésőbbre halasztatván A' másodiknak halála felől illy rövid jelentést vettünk, Dec. 29-dik napjáról: — „

„Nints többé ama' nagy férjfiú Csik Szent Györgyi Méltóságos Csedő László Úr, az Erdélyi Fő Kormányshéknél volt Tanátsos és ezen Nagy Fejedelemségnek Pro-Cancellarius. Elvégzé világi pályafutását betses és rendkívül szorgalmatos életének 71-dik esztendejében. Véletlen és hirtelen halállal mult ki a' világból. A' napokban a' Tanátsból 's egy betegnek látogatása után szállására érkezvén, a' gutta megütötte, melly ellen az Orvosok semmi iparkodás és semmi Orvosi szerek által segedelmet nem találván, ő, a' haldoklónak kívántató Szentséggel való élés után, tegnapi, 28-dikan, déltájban, kimult a' világból.“

(Ha ezen közönséges tiszteletet érdemlő Fő Tisztviselő úrnak haláláról, sok jó barátjai sok tisztelőji közzül a' M. Kurirhoz valaki bővebben írni kíván, mi azt lézséggel ki fogjuk hirdetni.)